

ANALELE

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA
POPORULUI ROMÂN.

Nr. II.

Martie — Aprilie

1903.

Ad Nr. 201—1903.

Proces verbal

din 5 Martie 1903. Ședința ordinară a comitetului central
al Asociațiunii.

President: *Iosif St. Șuluțu*. — Notar: *Dr. Ilie Beu*. — Membrii
prezenți: *Part. Cosma*, *Dr. Corn. Diaconovich*, *N. Ivan*, *Dr. At. Marie-*
nescu, *I. Papiu*, *Dr. Il. Pușcariu*, *Dr. V. Bologa*, *Dr. Miron E. Cristea*,
I. Vătășan.

29. Cu *verificarea procesului verbal* al ședinței de astăzi

Se încredințează domnii *Dr. Cornel Diaconovich*, *Nicolau*
Ivan și *Ioan Papiu*.

30. (120—1903). Se aduce la cunoștința comitetului *decedarea dlui*
Daniil R. Cordescu, fost membru pe viață al Asociațiunii și director de
bancă în Fofeldea.

Regretului său pentru decedarea membrului pe viață
Dr. R. Cordescu comitetul central dă expresiune prin ridicare
și la procesul verbal.

31. (200—1903). Primsecretarul raportează, că în urma încredințării
primito prin deciziunea Nr. 22 din 9 Februarie a. c. biroul a deschis o
concurență de idei în scopul procurării de *schite pentru întocmirea Casei*
naționale și că până acuma au cerut aproape 70 de arhitecți din țară și
străinătate informațiunile trebuincioase pentru construirea planului de
clădire. Terminul pentru prezentarea lucrărilor de concurență este ziua
de 15 Martie a. c.

Totodată a întreprins la proprietarii caselor învecinate, adică la di-
recțiunea Casei de păstrare sibiene și la Vicecomitele comitatului Sibiiu,
spre a pune la cale o acțiune unitară a cercurilor interesate pentru de-
lăturarea zidului de cătră parcul Soldiș. Numiții vecini ai Asociațiunii
sunt de acord cu demersurile propuse. Biroul a întreprins mai departe
și la magistratul din loc și a primit asigurarea, că delăturarea zidului se
va pute face în timp apropiat, de oare-ce orașul Sibiiu a răscumpărat
dela erar încă înainte cu 8 ani teritorul din chestiune, și că s'au făcut

și se fac chiar de present demersuri energice pentru transcrierea dreptului de proprietate, — după care apoi se va pute începe dărîmarea zidului.

Se ia act.

Biroul se autorisează a lua dispozițiunile necesare în scopul constituirii juriului pentru examinarea și premiarea lucrărilor de concurență.

32. (143—1903). Dl Dr. Aurel Oprea, avocat în Bocșa-montană, încredințat prin decisiunea Nr. 19 din 5 Februarie a. c. de a reprezenta Asociațiunea la pertractarea serială asupra prețului casei dlui *Ioan Simu*, raportează, că din prețul de cumpărare al imobilului din chestiune, după achitarea tuturor sarcinilor, va resulta pentru dl Simu, resp. pentru Asociațiune o sumă de K 700—800.

Se ia act.

Dl Dr. Aurel Oprea va fi recercat, ca după-ce hotărîrea judecătorească va intra în putere de drept să încasseze competența Asociațiunii, rămânend a conveni cu dl Simu asupra destinațiunii acestei sume, după-ce se va sci exact mărimea ei.

33. (153—1903). Dl *Ioan F. Negruțiu*, profesor în Blaj, cere, ca Asociațiunea să cumpere un număr mai mare de exemplare din publicațiunile sale „*Stilistica practică*“ și „*Constituțiunea patriei*“, spre a le distribui la adunările generale ale Asociațiunii și ale despărțemintelor. În acest scop autorul dă Asociațiunii un preț redus.

Biroul se îndrumă, ca la timpul său, când se vor cumpăra cărți spre distribuire gratuită, să aibă în vedere ofertul dlui Negruțiu.

34. (186—1903). Dl *Dem. Bardoși*, primlocotenent în regimentul Nr. 37, cere, ca Asociațiunea să cumpere spre distribuire gratuită 1000 ex. din publicațiunea sa „*Carte pentru instrucțiune militară*, ediț. II“.

Fiind publicațiunea oferită o carte de specialitate, care și de altmintrelea, după cum însuși autorul spune, peste un an va trebui schimbată, și care — în urma limbajului impus prin considerațiuni la limba de comandă germană a armatei austro-ungare — nu intră în cadrul acelor lucrări literare ce Asociațiunea are și poate să le propage, — ofertul dlui Bardoși nu poate fi considerat.

35. (44—1903). Primsecretarul prezintă scrierea în manuscris „*Despre testament*“ înaintată de autorul Dr. Valeriu Moldovan pentru a se publica în „*Biblioteca populară a Asociațiunii*“.

Manuscrisul de sub întrebare se transpune la secțiunea istorică spre censurare.

36. (127—1903). Se raportează, că dnii *Constantin Popp și Mihaiu Jurca* au donat „*Fondului George Barițiu*“ câte K 10.—, în total K 20.—, întru amintirea fericitului Constantin Popp, fost cofetar în Sibiu.

Donațiunea se primesce cu mulțămîță.

37. (165—1903). Cassarul raportează, că în urma publicațiunii ministerului de finanțe austriac de a presenta până în 27 Februarie a. c. rentele de stat Maiu—Novembre, destinate a se răscumpăra, pentru cruțare de spese cu învoirea presidiului a vândut institutului „Albina“ 1 buc. rentă austriacă a „fundațiunii Marinovici“ cu K 2000.—, plus 4·2% pe 113 zile în suma de K 26·36, în total K 2026·36. Această sumă s'a scris Asociațiunii bon în contul curent.

Raportul se ia spre scire cu aprobare.

38. (145 și 149—1903). *Direcțiunea școalei civile de fete* înaintează:

I. *Procesul verbal al conferenței corpului didactic* din 10 Februarie a. c. În această conferență s'au pertractat afaceri curente și două procese verbale redactate de inspectorul și viceinspectorul școlar reg. din loc, cu privire la visitațiile, ce acestia au făcut la școala de fete în 4, 5, 6 și 7 Februarie a. c. Referitor la aceste procese verbale direcțiunea școlară a înaintat raport separat.

II. *Două procese verbale, dresate în limba maghiară de inspectorul școlar* Dr. Iuliu Vértesy și *subinspectorul școlar* Ludovic Mirtse referitor la visitația, ce acestia au făcut la școla civilă de fete în 4, 5, 6 și 7 Februarie a. c., precum și decisiunea corpului didactic în acest obiect. — Inspectorul regese a asistat la prelegerile din limba maghiară. În general s'a declarat mulțămît; dar și-a exprimat dorința, ca elevele interne să aibă barem o oară la zi conversație maghiară. Cu privire la elevele din România a declarat, că va excepționa trecerea lor în altă clasă, dacă nu vor dovedi progres mulțămîtor în limba maghiară. Referitor la observările acestea directorul școalei a spus, că în internatul Asociațiunii se țin oare de conversație din limbile maghiară, germană și francesă, și că privitor la elevele din România va propune comitetului Asociațiunii, să întrevină la locul competent pentru a declara limba maghiară studiu facultativ pentru elevele originare din România.

Subinspectorul a asistat la prelegerile din geografie, istoria universală și istoria patriei. A declarat, că studiile amintite se predau cu rezultat bun, în înțelesul și spiritul planului de învățămînt al școalei.

ad I. Spre scire.

ad II. Ambele procese verbale se iau spre scire. În legătură se decide a se înainta ministrului de culte o adresă, să dispună, ca în viitor studiul limbei maghiare să fie facultativ pentru elevele din România.

39. (865—1902). Dela *direcțiunea despărțemîntului „Agnita“* a întrat:

I. *Procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 19 Septembrie a. tr. În această ședință: s'a constituit comitetul alegîndu-se vicepresident dl Ioan Bonea, cassar dl Nicolau Câmpean, controlor-notar dl Axente Lene; s'a predat cassa noului cassar; s'au luat dispoziții pentru predarea archivei; și în fine s'a decis, ca adunarea cercuală să se țină în Agnita la 29 Septembrie a. tr.

II. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Agnita la 29 Septembrie a. tr. În această adunare s'a decis, ca — fiind adunarea cercuală slab cercetată — să se convoace o nouă adunare cercuală pe 28 Octombrie a. tr.

III. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Agnita la 20 Octombrie a. tr. În această adunare s'a prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului cercual și rațiociniul, constatându-se, că cassa s'a încheiat cu un sald de K 53—, și în fine s'au înscris 11 membri ajutători.

ad I, II și III. Procesele verbale se iau spre scire cu aprobarea decisiunilor.

40. (10—1903). *Direcțiunea despărțământului „Bistrița“* înaintează cu data 15 Decembrie a. tr. *procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 27 Septembrie a. tr. În această ședință: s'au pertractat afaceri curente; s'a votat câte K 12— pentru școalele populare din cinci comune; și s'a luat act de înființarea bibliotecelor populare Nr. II și III.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea decisiunilor.

41. (24—1903). Se prezintă *procesul verbal al ședinței* din 16 Decembrie a. tr. a *comitetului cercual din despărțământul „Brașov“*. În această ședință s'au pertractat numai afaceri curente, ce nu reclamă dispoziții speciale.

Spre scire.

42. (52—1903). Se prezintă *procesul verbal al ședinței*, ce *comitetul cercual al despărțământului „Sătmar“* a ținut în Baia-mare la 23 Decembrie a. tr. În această ședință: 1. s'a decis a se întreprinde la primarul orașului ca acesta să permită a se țină ședințele adunării generale a Asociațiunii și festivitățile, ce se vor aranja, în sala festivă a hotelului comunal; și 2. s'a ales un comitet local, căruia s'a încredințat aranjarea festivităților sociale din incidentul proximei adunări generale.

Spre scire; decisiunile luate se aproabă. Comitetul cercual se învătă a se pronunța cu privire la termenul adunării generale.

43. (69—1903). *Direcțiunea despărțământului „Orăștie“* prin scrisoarea sa ddto 15 Ianuarie a. c. trimite K 94:40 din taxele încassate și cere a se da din scrierile disponibile câte 1 ex. pentru înființarea unei biblioteci ambulante. Raportează totodată, că spre scopul din urmă dl Dr. Aurel Muntean a donat K 50—.

În acest despărțământ s'au înscris membri ordinari noi dnii Ioan Botean, Simion Corvin jun., Nicolae Opincar, Manasie Iar și Ioan Olariu.

Scrisoarea de sub întrebare se ia spre scire. Pentru înființarea unei biblioteci ambulante se pune la dispoziția comitetului cercual câte 1 ex. din scrierile potrivite.

Dnii amintiți se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

44. (71—1903). *Direcțiunea despărțământului „Șimleu“* înaintează cu data 20 Ianuarie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în T.-Santău la 3 August a. tr. În această adunare: 1. s'au prezentat și luat

spre scire raportul general și rațiociniul despărțământului pro 1901; în legătură constatându-se, că fondul școlastic-cultural selăgian a ajuns la suma de K 2073·57, s'a încredințat comitetul cercual cu redactarea unui proiect de litere fundamentale pentru acest fond; 2. s'au înscris membri ordinari noi dnii Vasiliu Oros și Georgiu Filep; 3. pentru restul de doi ani al periodului actual s'a ales director cercual dl Alimpiu Barbolovici, iar membri în comitet dnii Vasiliu Pop, Gavril Trif, Dr. Coriolan Meseșian, Augustin Vicaș, Grația Flonta și Alimpiu Coste; 4. s'a decis ca proxima adunare cercuală să se țină în Șomcuta-mare.

După adunarea cercuală s'a înscris membru pe viață dl Vasiliu Pop și membru ordinar dl Dr. Coriolan Meseșian.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea decisiunilor și a alegerii comitetului cercual. Dnii amintiți sub pct. 2. și dl Dr. Coriolan Meseșian se declară membri ordinari, iar dl Vasile Pop membru pe viață. În legătură se invită comitetul cercual a nu mai întârzia cu redactarea literelor fundamentale pentru fondul școlastic-cultural selăgian și a transpune suma acestuia la cassa centrală conform dispozițiilor statutare și regulamentare.

45. (117—1903). *Direcțiunea despărțământului „Alba-Iulia“* înaintează cu data 6 Februarie a. c.:

I. *Procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 9 Octobrie a. tr. În această ședință s'a constituit comitetul cercual alegându-se president dl Simeon Micu, vicepresident dl Ioan Teculescu, notar dl Dr. Ioan Marciac și cassar dl Florian Rusan.

II. *Procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 7 Novembre a. tr. În această ședință s'au luat dispozițiile necesare pentru ținerea unei adunări cercuale în Chișfalău la 9 Ianuarie a. c.

III. *Procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Chișfalău la 9 Ianuarie a. c. În această adunare: 1. s'a prezentat și luat spre scire raportul comitetului despre activitatea sa în anul 1902; 2. s'au înscris membri ordinari noi d-nii Moise Meteș, Enea Pop Bota, Iacob Muntean și Dr. Alexandru Fodor; 3. s'a încassat suma de K 177·—; 4. învățătorul Ioan Dușa a disertat „Despre beție“; 5. s'a decis a se premia cu K 50·— acel preot sau învățător, care va înființa un cor de plugari; în fine 6. dl Sim. Micu a oferit K 10·— pentru a se premia o disertație, care să se cetească în proxima adunare cercuală.

ad I. Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea constituirii comitetului cercual.

ad II. Spre scire.

ad III. Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea decisiunilor.

46. (116—1903). *Direcțiunea despărțământului „Cohalm“* înaintează cu data 6 Februarie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în

Cohalm la 7 Septembrie a. tr. În această adunare: 1. Dl Ioan Bercan, vicepresidentul despărțământului, a ținut o vorbire „Despre rolul despărțământelor în organismul Asociațiunii“; 2. învățătorul George Maican a cetit o disertație a sa intitulată „Sfaturi igienice despre cum și cu ce să ne nutrim?“; 3. s'au prezentat și luat spre scire raportul general al comitetului, raportul cassarului și raportul bibliotecarului pro 1901/2; 4. s'au distribuit trei stipendii de câte K 20— la trei învățăcei de meserie; în fine 5. s'a trecut la ordinea zilei cu privire la interpelația făcută de membrul ordinar Patrachie Pinteia în chestiunea unor corespondențe apărute în diare românesci, în cari se atacă clasa cultă din partea locului pentru nespriginirea suficientă a mișcărilor noastre culturale, și cu privire la propunerea făcută în consecință de a se da vot de blam comitetului cercual, învinuit a fi inițiatorul acelor corespondențe.

Deodată cu acest proces verbal se înaintează și un proiect de budget pro 1903 la intrate și ieșite cu K 421.21.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea decisiunilor. Comitetul cercual se învită a rămânea la postul seu și a căuta, ca să aplaneze diferențele ce s'au ivit.

Proiectul de budget pro 1903 se aprobă.

47. (146—1903). Dela *direcțiunea despărțământului Hida-Huedin* a intrat la 18 Februarie a. c. *procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 9 Decembrie a. tr. În această ședință s'a constituit comitetul cercual alegându-se director dl Ioan Pop, vicedirector dl Dr. Simeon Tămaș, notar dl Dr. Andreiu Pop și cassar dl Constantin Căciulă.

Procesul verbal se ia spre scire cu aprobarea constituirii comitetului cercual.

48. (171—1903). *Direcțiunea despărțământului „Dobra“* înaintează cu data 25 Februarie a. c. *procesul verbal al adunării cercuale*, ce s'a ținut în Dobra la 20 Iulie a. tr. În această adunare: 1. s'au prezentat și luat spre scire raportul despre activitatea comitetului cercual și raportul despre starea casei; 2. învățătorul Toma Neamțu a disertat „Despre ținerea vitelor“; 3. s'au înscris membri ordinari noi dnii Dr. Laurențiu Petric, Toma Roșiu și Parteniu Stoica.

Procesul verbal al adunării cercuale se ia spre scire cu aprobarea decisiunilor. Dnii amintiți sub 3. se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

49. (25, 75, 85, 104 și 105—1903). Se prezintă *rapoartele anuale pro 1902* înaintate de directorii despărțământelor „Timișoara“, „Sătmar“, „Bocșa“, „Abrud-Câmpeni“ și „Orade“.

Rapoartele prezentate se iau spre scire. În extras sunt a se publica în „Transilvania“.

50. (32, 54, 107, 135, 159—1903). S'au înscris membri ordinari noi d-nii: Dr. Ioan Borgia, profesor; Augustin Caliani, profesor; Eugen Vancu,

funcționar de bancă; Ioan Corbul, viconotar comitatens; V. Gr. Borgovanu, profesor; Casina română din Brașov.

Dnii amintiți și Casina română din Brașov se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

51. (190—1903). Se aduce la cunoscința comitetului central, că *Cassa de păstrare, societate pe acții în Sasca-montană*, a donat K 30— pentru fondul Casei naționale.

Donațiunea se primesce cu mulțămită.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., president. *Dr. Beu* m. p., secr. II. — S'a verificat. Sibiu în 9 Martie 1903. *Nicolau Ivan* m. p., *Ioan Papiu* m. p., *Dr. Diaconovich* m. p.

Proces verbal

din 15 Aprilie 1903. Ședința ordinară a comitetului central al Asociațiunii.

President: *Iosif St. Șuluțu*. — Notar: *Dr. Ilie Beu*. — Membrii prezenți: *Part. Cosma*, *Dr. Corn. Diaconovich*, *Nic. Ivan*, *Ioan Papiu*, *Dr. Eus. Roșca*, *Dr. O. Russu*, *Dr. V. Bologa*, și *Ioan Vătășan*.

52. Cu *verificarea procesului verbal* al ședinței de astăzi...

Se încredințează domnii *Nicolau Ivan*, *Ioan Papiu* și *Dr. Octavian Russu*.

53. (256 și 257—1903). Se aduce la cunoscința comitetului central, că au decedat: membrul fondator *Ioan Stolan*, fost notar cercual în Răcășdia, și membrul pe viață *Nicolau Radu*, fost pădurar domenal în Beiuș.

Comitetul central dă expresiune regretului seu prin ridicare și la protocol.

54. (335—1903). Secretarul prim prezintă raportul seu despre decursul ședințelor *juryului* instituit de „Societatea inginerilor și arhitecților din Austria“ pentru *censurarea planurilor Casei naționale* întrate la concursul publicat de Asociațiune la 9 Februarie a. c.

Comitetul central, luând act de raportul secretarului și de cuprinsul procesului verbal al juryului, decide următoarele:

1. Oficiul de cassă se autorizează a plăti premiile stabilite prin decisiunea Nr. 22 din 9 Februarie a. c. în conformitate cu hotărîrea juryului, și anume:

- a) premiul întâiu de K 1000— se va plăti arhitectului Aladár Baranyai din Zagrabia, autorul proiectului cu devisa „Pericles“;
- b) premiul al doilea de K 750— arhitectului Marton Ákos din Budapesta, autorul proiectului cu devisa „Pax“;

e) premiul al treilea de K 500.— arhitectului Zoltán Reiss și Fr. Faludi din Budapesta, autorii proiectului cu deviza „Casa Națională“ (varianta A.).

2. Presidiul se autorisează a adresa presidiului „Societății inginerilor și arhitecților din Austria“ și membrilor juriului, dlor: consilier aulic Fr. de Gruber, consilier suprem edil A. de Wilemans și arhitect A. Werner, o scrisoare de mulțămită pentru prețioasele servicii și concursul dat Asociațiunii în mod gratuit în această afacere.

3. Se decide executarea planurilor definitive și a zidirei pe baza proiectului „Pericles“, distins cu premiul întâiu, și în acest scop se autorisează biroul a intra în pertractări cu autorul proiectului, arhitectul Al. Baranyai din Zagrabia, spre a stabili cu dînsul condițiunile pentru eventuala lucrare a planurilor definitive, la care se vor considera întru toate observările făcute și dorințele exprimate în procesul verbal al juriului.

După terminarea planurilor definitive și aprobarea lor din partea comitetului central se va publica licitațiune pentru executarea zidirei prin un antreprenor.

4. Ținînd samă de dorința exprimată de „Societatea inginerilor și arhitecților din Austria“, i-se vor pune la dispoziție proiectele premiate, spre a le publica în revista numitei societăți. În acest scop se va cere și învoirea autorilor proiectelor premiate.

5. Avînd în vedere, că planurile definitive se vor lucra pe baza proiectului „Pericles“, Asociațiunea renunță la cumpărarea proiectelor recomandate spre cumpărare de juriu.

6. Procesul verbal al juriului se va publica în extras în revistele, în cari a fost publicat și concursul, și autorii lucrărilor nepremiate vor fi învitați a dispune de proiectele lor cel mult până la 31 Maiu a. c., când se vor desface plicurile cu devise spre a se retrimite lucrările intrate la concurs și neridicate.

7. Planurile intrate la concurs se vor expune în 26 Aprilie a. c. în sala internatului Asociațiunii. Întrarea va fi liberă.

8. Spesele secretarului prim, încredințat cu reprezentarea Asociațiunii la ședințele juriului, ținute în Viena la 6, 7 și 8 Aprilie a. c., se asemează în suma de K. 235.40.

55. (337—1903). Secretarul prim raportează, că cu ocasiunea ședințelor juriului instituit pentru censurarea planurilor Casei naționale a fost recercat din partea presidiului „Societății inginerilor și arhitecților din Austria“, ca să intrevină la comitetul central al Asociațiunii în scopul, ca acesta să intre în șirul marei publicațiuni a numitei societăți despre

„*Casa țărăneasă în Austro-Ungaria*“ („Das Bauernhaus“). Totodată i-s'au predat fasciculele deja editate ale acestei publicațiuni, programul lucrării cu instrucțiunile trebuincioase, și i-s'a pus în vedere, că pentru prezentarea casei țărănești române din Ungaria și Transilvania se vor pute rezerva 4 tabele mari de ilustrațiuni, cari se vor lucra cu cheltuiala societății editoare.

Având în vedere deosebita importanță științifică cât și națională a publicațiunii din chestiune, și în scopul ca în această lucrare casa țeranului român din patrie să fie prezentată în condițiuni demne, comitetul central primesce angajamentul de a intra în șirul colaboratorilor publicațiunii „Das Bauernhaus“, și autorizează biroul să adune materialul trebuincios și să ceară în acest scop eventual și concursul secțiunii istorice a Asociațiunii.

Spesele necesare pentru procurarea fotografiilor, desenurilor, etc. se vor acoperi din dotațiunea „fondului G. Barițiu“ pentru publicațiuni literare.

Din cele 4 tabele puse la dispoziția Asociațiunii una se va rezerva pentru Bănat, una pentru părțile ungurene și două pentru diferitele ținuturi ale Transilvaniei.

56. (336—1903). Secretarul prim raportează, că din însărcinarea secțiunii literare a tipărit în 2000 ex. o lucrare a profesorului *I. Popea*, intitulată „*Casa părintească*“, care formează Nr. 5 al „Bibliotecii populare“.

Se ia act.

Exemplarele tipărite se vor preda bibliotecarului. Oficiul de cassă se autorizează a plăti autorului onorarul cuvenit în suma de K 30.— de coala de tipar.

57. (281—1903). Dl *Emiliu Viciu*, profesor în Blaj, își prezintă *demisiunea* în calitate de membru al secțiunii științifice a Asociațiunii.

Demisiunea se va trimite biroului secțiunii științifice.

58. (286—1903). Parochia gr.-cat. din Murăș-Oșorhei cere cu data 20 Martie a. c. un ajutor în bani pentru repararea bisericii și școalei confesionale gr.-cat. din numita localitate.

Comitetul central neavând la dispoziție fonduri cu menire confesională, regretă a nu pute considera această cerere.

59. (259, 270 și 280—1903). Pentru scopurile Casei naționale au donat:

a) dl Simion Theodor, comerciant în Brașov, suma de K 20.—;

b) institutul „Dunăreana“ din Cubin, suma de K 20.—;

c) institutul „Lipovana“ din Lipova, suma de K. 100.—.

Donațiunile amintite se primesc cu mulțămită.

60. (281—1903). Direcțiunea institutului de credit „*Albina*“ aduce la cunoștință cu data 25 Martie a. c., că și adunarea generală din est-an a *votat suma de K 2000*— pentru școala civilă de fete.

Donațiunea institutului „Albina“ se primesce cu mulțămită. Cassarul se autorisează a ridica suma amintită, care este a se trece în contul școlai civile de fete.

61. (288—1903). *Directorul școlai civile de fete* raportează cu data 28 Martie a. c., că în lunile Ianuarie, Februarie și Martie a. c. a făcut revisiile de clasă, ce sunt prescrise, aflând totdeauna ordine și progres mulțămitor.

Raportul se ia spre scire.

62. (291—1903). *Direcțiunea școlai civile de fete* înaintează cu data 30 Martie a. c. *procesul verbal al conferenței corpului didactic* din 27 Martie a. c. În această conferență: s'au pertractat afaceri curente; s'a decis a se arangia în feriile Rusaliilor cu elevele din clasa a IV-a și cu cele din cursul complementar o excursiune științifică la Curtea-de-Argeș, eventual la Sinaia, având a se informa părinții elevelor și a li-se cere învoirea; s'a statorit lista manualelor pentru anul școlar 1903—4; și în fine feriile de Paști s'au fixat pe timpul dela 16 până 26 Aprilie a. c.

Procesul verbal se ia spre scire. Decisiunile conferenței se aprobă cu observarea, că eventuala excursiune științifică să se facă la Sinaia.

63. (315—1903). *Direcțiunea despărțământului „Mociu“* înaintează cu data 4 Aprilie a. c.:

I. *Procesul verbal al ședinței comitetului cercual* din 16 Decembre a. tr. În aceasta ședință s'au pertractat afaceri, ce nu reclamă dispoziții speciale.

II. *Raportul anual pro 1902.* În comitiva sa, directorul cercual cere, ca să fie absolvat dela oficiul ce ocupă la despărțământ, fiind înaintat în vîrstă și foarte ocupat ca paroch-protopop.

ad I și II. Spre scire. Raportul anual se va publica, în extras, în Transilvania.

Di director cercual este rugat a-și anunța retragerea la comitetul cercual, care la rîndul seu va avé să încredințeze pe vice-presidentul cu conducerea afacerilor despărțământului.

64. (195 și 295—1903). S'au înscris membri ordinari ai Asociațiunii domnii Vasiliu Bodor, preot în Săcal și Victor Păcală, profesor în Sibiiu.

Ambii domni se declară membri ordinari ai Asociațiunii.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., presid. — *Dr. Il. Beu* m. p., secretar II. — S'a verificat. Sibiiu, în 16 Aprilie 1903. — *Nicolau Ivan* m. p. — I.

Papiu m. p. — *Dr. Octavian Russu* m. p.

378—1903.

Proces verbal.

din 25 Aprilie 1903. Ședința extraordinară a comitetului central al Asociațiunii.

Preșident: *Iosif St. Șuluțu*. — Notar: *Dr. C. Diaconovich*. — Membrii prezenți: *Part. Cosma, Nicolau Ivan, Dr. At. Marienescu, Dr. Il. Pușcariu, Dr. Eus. Roșca, Nicolau Togan, Dr. Vas. Bologa și Dr. Miron Cristea*.

65. Cu *verificarea* procesului verbal al ședinței de ași

Se încredințează domnii Nicolau Ivan, Dr. At. Marienescu, și Dr. Miron Cristea.

66. (378—1903). Secretarul I. raportează despre pertractările urmate între presiul Asociațiunii și arhitectii Aladár Baranyai și I. Schuschnigg în cauza lucrării *planurilor definitive pentru Casa Națională*, și arată că domnul arhitect Schuschnigg s'a declarat aplecat a lucra în timp de circa 5 săptămâni planurile detaliate și devisele zidirii proiectate și că în vederea scopului umanitar cere pentru aceste lucrări și pentru supraveghierea zidirii o remunerațiune de numai 1·2% ale sumei ce va costa zidirea.

Se ia act.

Presidiul se autorisează a încredința lucrarea planurilor definitive și deviselor Casei Naționale dlui arhitect I. Schuschnigg din Sibiu, care va primi pentru aceste lucrări și pentru conducerea și supraveghierea zidirii ca remunerațiune 1·2% ale sumei ce va consta zidirea.

Totodată se decide, că Museul se va construi dincolo de canal către parcul orașului și că fașadele principale ale zidirilor se vor lucra după proiectul premiat la locul al treilea, cu devisa „Casa Națională“. Zidirea Museului se va prevedea și cu o fașadă laterală către grădina Internatului.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p. — *Dr. Diaconovich* m. p. — S'a verificat. Sibiu în 27 Aprilie 1903. *Nicolau Ivan* m. p., *Dr. Atanasiu Marienescu* m. p., și *Dr. E. Miron Cristea*.

DIN SINUL ASOCIAȚIUNII.

Planurile Casei Naționale. Comitetul Asociațiunii — după-cum e cunoscut — a deschis la 9 Februarie a. c. o așa numită „concurență de idei“ pentru întocmirea planurilor de zidire a Casei Naționale. În urma concursului publicat au fost prezentate până la termen (15 Martie) în total 25 proiecte, purtând următoarele devise: 1. „Pax“, 2. „Urbs“, 3.

„Stea pe câmp negru“, 4. „Casa Națională“, 5. „1903“ (a), 6. „Manolle“, 7. „Carmen Sylva“, 8. „Sepia“, 9. „Marcă post. de 5 bani“, 10. „Cultura“, 11. „Pericles“, 12. „14 Martie“, 13. Disc galbin, 14. „Carmen“, 15. Triunghi (cu 3 puncte), 16. „Ausführbar“, 17. „Talán“, 18. 7 cercuri concentrice, 19. „Reingold“, 20. „1903“ (b), 21. „03“ (în cerc), 22. „Eine Lösung“, 23. Triunghi (fără puncte), 24. „Eminescu“, 25. „Casa Națională“. Un al 26-lea proiect cu devisa „Erica“ a sosit după termen (la 31 Martie) și nu a mai putut fi considerat la concurență.

Pentru cenzurarea proiectelor întrate Societatea Inginerilor și Arhitecților din Austria, la recercarea comitetului „Asociațiunii“, a instituit un juriu compus din d-nii consilier aulic *Fr. de Gruber*, consil. edil suprem *A. de Wilemans* și archit. *A. Weber*, cari, în vederea scopului urmărit de Asociațiune, au primit acest angajament în mod gratuit.

La cererea juriului proiectele întrate au fost supuse mai întâi unei cenzurări cu privire la întrebarea dacă corespund condițiilor concursului. Această lucrare a îndeplinit-o dl architect *Schuschnigg* din Sibiu. Apoi planurile au fost expediate la Viena, unde membrii juriului le-au studiat cu deamănuntul dela 2—6 Aprilie. La 6 și 7 Aprilie juriul s'a întrunit în ședință plenară, la care a participat ca delegat și prim-secretarul Asociațiunii, și a distribuit premiile în modul următor:

Premiul I. de 1000 K s'a dat proiectului „Pericles“, autor: Aladár Baranyai, architect în Zagabria;

Premiul II. de 750 K proiectului „Pax“, autor: Ákos Márton, architect în Budapesta;

Premiul III. de 500 K proiectului „Casa Națională“, autori: Zoltán Reiss și Fr. Faludi, arhitecți în Budapesta.

Spre eventuală cumpărare au fost recomandate proiectele Nr. 13 și 19.

Comitetul central în ședința sa din 15 Aprilie a. c., luând act de hotărârile juriului, a asignat spre plată premiile votate și a decis executarea planurilor deficiente pe baza proiectului Pericles. Renunță deci la cumpărarea proiectelor Nr. 13 și 19.

Toate proiectele întrate au fost expuse la 26 Aprilie spre vedere publică în Sala festivă a Internatului Asociațiunii.

Proprietarii proiectelor nepremiate sunt rugați a dispune de planurile lor cel mult până la 31 Maiu a. c.

Din despărțeminte.

Desp. „Abrud-Câmpeni“. Comitetul acestui despărțemânt a ținut în cursul anului 1902 trei ședințe, în cari a rezolvat toate piesele întrate. Pe lângă cea existentă din Sohodol a mai înființat două agenturi, anume: în Bucium-Șasa și Abrudsat.

Biblioteca populară se compune din 100 volume de diferit cuprins; ea a fost împărțită la cele trei agenturi existente.

Adunarea cercuală, ținută în Cărpiniș la 12 Octobrie a. tr., a succedut bine, atât din punct de vedere moral cât și din cel material — asistând multă inteligență și mult popor. În această ocaziune dl Gregoriu Sima a citit o disertație a sa „Vremile grele din trecut și prezent“.

*

Desp. „Bocșa“. Comitetul cercual al acestui despărțământ a ținut 2 ședințe ordinare și o adunare cercuală. A trimis preotului din Iersig K 10— pentru a se procura recuise școlare, a pus basă bibliotecii despărțământului și la adunarea cercuală a distribuit cărți potrivite în preț de K 20—. Au fost proiectate și mai multe conferențe populare în diferite comune; din cauze neprevăzute însă ele nu s’au putut ține. În ocaziunea adunării cercuale a disertat dl Ioan Marcu „Despre creșterea cea bună a copiilor“.

Depărțându-se de pe teritoriul despărțământului dl David Terfaloga, director cercual, a fost ales dl Dr. Aurel Oprea.

*

Despărțământul „Brașov“. La finea anului 1901 numărul membrilor era: 1 membru fondator, 6 membri pe viață și 72 membri ordinari.

În decursul anului 1902 a reposedat unul din membrii pe viață (căpit. Ludovic Roman) și s’a înscris un membru de aceeași categorie (dl Const. Popovici, avocat). Dintre membrii ordinari au reposedat 2 (Iosif Maxim, profesor și Nicolae Mocanu, comerciant) și au repășit 9; în schimb însă s’au înscris 4 membri noi, — așa că la finea anului 1902 erau cu totul 65 membri ordinari.

În timpul din urmă (dela 1 Ianuarie 1903 încoaice) s’au mai întâmpat unele schimbări, în ceea-ce privesce starea membrilor Asociațiunii din acest despărțământ și anume: am avut nenorocirea a perde pe membrul pe viață Ioan Petric, fost un lung șir de ani director al acestui despărțământ, iară dintre membrii ordinari pe Nicolae Eremias, comerciant, și pe Ioan Popea, profesor, — de altă parte s’a înscris ca membru nou Casina română din Brașov, așa încât de prezent numărul membrilor din despărț. este: 1 membru fondator, 5 membri pe viață și 64 membri ordinari. Dintre membrii ordinari și-au achitat taxele prin comitetul despărțământului 52, rămânând a-și trimite direct taxele lor comitetului central 13. Afară de aceea s’au mai încasat taxe de câte 2 cor. dela 37 membri ajutători.

Numărul *ageturilor comunale* din acest despărțământ a rămas și în decursul anului 1902 de 17, ca și mai înainte. Cele mai multe din aceste agenturi și-au îndeplinit chemarea lor, dând comitetului cercual mână de ajutor în executarea agendelor sale.

Bibliotecile populare ambulante, înființate de despărțământul nostru, s’au mai înmulțit în decursul anului 1902 cu una, și anume cu biblioteca poporală VII b) compusă din 100 volume legate, în preț de 206 cor. 12 b., afară de dulapul, în care este așezată această bibliotecă. Astfel de prezent despărțământul nostru dispune cu totul de 14 biblioteci populare, care conțin la olaltă 1276 volume în preț de 2148 cor. 45 bani.

Cele 14 biblioteci populare, despre care e vorba, sunt sau vor fi distribuite în următorul mod:

Biblioteca Nr.	I a)	e destinată pentru comuna Preșmer.	
"	"	II a) " " "	Crisbav.
"	"	III a) se află în	Măeruș.
"	"	IV a) e destinată pentru	Brașov-vechiu.
"	"	V a) se află în	Dârste.
"	"	VI a) " " "	Ghimbav.
"	"	VII a) " " "	Feldioara.
"	"	I b) " " "	Bod.
"	"	II b) " " "	Cristian.
"	"	III b) e destinată pentru	Brașov-Tocile.
"	"	IV b) se află în	Herman.
"	"	VII b) " " "	Râșnov.
"	"	I c) " " "	Satulung (B. vechiă).
"	"	II c) " " "	Țințari.

Pe sama bibliotecilor populare s'au făcut în decursul anului 1902 următoarele contribuiri: dela dl Dumitru Lupan, Brașov 4 cor., dela d-nii T. Sbarcea și Macaveiu, Feldioară 2 cor., dela agentura din Feldioara (colectă) 9 cor. 88 b., dela dl I. Aldea, Satulung 1 cor., dela agentura din Bod (colectă) 14 cor., dela agentura din Dârste (colectă) 14 cor., dela agentura din Preșmer (despăgubire pentru o carte) 1 cor., dela d-nii G. Grămadă și Sim. Micu, Țințari 2 cor. — Cu totul 47 coroane 88 bani. Afară de aceea s'au mai primit în dar: din partea comitetului central 7 volume, din partea desp. Lugoș 2 broșuri și din partea Onor. comitet al „Reuniunii femeilor române din Brașov“ 15 exemplare din Raportul despre festivitățile jubileului semicentenar al acestei reuniuni.

Suma de 175 cor. 50 bani trimisă din partea comitetului central ca cuotă pe sama despărțământului nostru din suma de 2000 cor., destinată pentru ajutorarea școalelor confesionale române sărace, s'a distribuit, conform concludusului adunării generale a despărțământului din 16/29 Iunie 1902, în părți egale de câte 17 cor. 55 bani, la școalele din comunele: Cristian, Feldioara, Brașovul-vechiu, Ghimbav, Satulung (biserica Sf. Archangeli), Herman, Măeruș, Bod, Dârste, Preșmer, ale căror agenturi au arătat mai mult interes pentru lucrările „Asociațiunii“.

Pentru îndeplinirea agendelor sale comitetul despărțământului a ținut în decursul anului 1902 cu totul 7 ședințe. Adunarea generală ordinară a despărțământului s'a ținut în 16/29 Iunie 1902 în comuna Bod. La aceasta adunare s'a prezentat și s'a discutat raportul general al comitetului despre activitatea sa în decursul anului administrativ 1901/2, raportul special despre starea cassei și s'a stabilit budgetul pe anul 1902/3. Mai departe la adunarea aceasta a ținut dl candidat de profesor Mihail Navrea, o disertațiune: „Despre cruce“. În legătură cu adunarea generală, despre care e vorba, s'a ținut o consultare pentru înființarea unei Reuniuni agricole românescoi pe teritoriul comitatului Brașov, la care consultare

s'a votat proiectul de statute al plănuitei Reuniuni, care proiect va avea să se supune aprobării Înalțului Ministeriu. Cu ocaziunea adunării generale din Bod s'au distribuit gratuit între poporeni din aceasta comună câte-va scrieri populare, parte procurate din mijloacele despărțământului, parte dăruite (câte 3 exempl. din „Grădina de legumi“, de I. F. Negruțiu și din „Higiena copilului“, de Sim. Stoica; 5 exempl. din „Povestiri alese“, de N. P. Petrescu, dăruite de autor; 5 exempl. din cartea de anecdote populare „Din traista lui Moș Stoica“ și 10 exempl. din broșura „Învățăminte din viața metropolitului Andreiu Șaguna“, de asemenea dăruite).

Mișcarea casei despărțământului în decursul anului 1902 a fost de 1281 cor. la intrări și de 975 cor. 46 bani la eșiri, rămânând un sald de 305 cor. 54 bani pe sama bibliotecilor populare și a celorlalte trebuințe ale despărțământului.

*

Desp. „Mociu“. Momentele mai însemnate din viața acestui despărțământ în cursul anului 1902 sunt:

1. S'a pus baza unui fond pentru înființarea unei biblioteci ambulante.
2. S'a premiat cu K 20— un învățător pentru grădina de pomi cea mai bine cultivată.
3. S'au procurat în mai multe exemplare foi populare pentru comunele, în cari se află membri ai Asociațiunii.
4. Pentru procurarea de recuisite școlare s'a decis a se distribui suma de K 94.50.

Comitetul cercual a ținut 6 ședințe.

*

Desp. „Orade“. Comitetul acestui despărțământ a ținut 6 ședințe, resolvind toate afacerile ce priviau despărțământul.

Adunarea cercuală s'a ținut la 27 Novembre a. tr. în Oradea-mare.

Din cuota, ce despărțământul a primit din fondul general al Asociațiunii, s'au cumpărat manuale pentru 4 școli sărace.

Numărul membrilor e 44.

Tot în anul 1902 s'a înființat și biblioteka despărțământului, având la finea anului 28 volume. Augmentarea bibliotecii populare se continuă.

*

Desp. „Sătmar“. Comitetul cercual al acestui despărțământ a ținut în 1902 trei ședințe și o adunare cercuală în comuna Turț. În ședința ultimă s'a ales un comitet local în Baia-mare, care să pregătească toate cele necesare pentru a pute primi în mod demn adunarea generală din est-an a Asociațiunii. Despărțământul are o agentură comună în Seini și biblioteci populare în Seini, Moftinul-mic, Săsari, Șișești și Jojip. Comitetul cercual a avut să înlătore multe piedici, ce i-s'au pus în calea lucrărilor sale, îngreunate și altfel prin lipsa unui centru cultural românesc și prin distanțele ce despart comunele, unde locuiesc membrii Asociațiunii.

*

Desp. „Timișoara“. În cursul anului 1902 comitetul despărțământului „Timișoara“ a înființat 4 biblioteci populare, urcând astfel numărul acestora la 16. Bibliotecile se măresc an de an; la finea anului trecut ele au cuprins în total 1853 de scrieri de diferit cuprins.

Comitetul a prenumărat apoi 25 ex. din „Gazeta Transilvaniei“, numărul de Dumineca, distribuindu-le în tot atâtea comune, și a cumpărat câte 200 ex. din „Prăsirea rațională a galițelor“ și „Prăsirea pomilor și păstrarea poamelor“, pe cari le-a trimis în 40 comune pentru a se împărți ca premii la copiii de școală.

Pentru trebuințe școlare a dat la 5 comune bisericesci ajutoare în sumă totală de K 430.—.

Pentru scopurile culturale ale despărțământului a adunat suma de K 1692·50, din care a acoperit erogațiunile amintite și a mărit fondul cultural până la suma de K 3000.—. Acest fond e plasat în scrisuri fonciare „Albina“ și se află depus la cassa centrală a Asociațiunii.

În fine pentru scopurile generale ale Asociațiunii a transpus la cassa centrală suma de K 440.—.

AVIS!

Se aduce la cunoștința d-nilor directori cercuali, că și în anul acesta se va publica, după despărțăminte, lista tuturor membrilor Asociațiunii. În lista aceasta se vor introduce toți membrii fondatori și pe viață și acei membri ordinari, cari și-au achitat taxa pe anul 1902, și se vor omite toți membrii restanțieri.

Lista se tipărește pentru orientarea comitetelor cercuale și pentru a da ocaziune, ca cei omiși din greșală să poată reclama.

Liste speciale nu se mai trimit comitetelor cercuale, cum se făcea în trecut; lista generală le face dispensabile.

Biroul Asociațiunii.
